

Oficiální výsledky Národního programu mamografického screeningu v roce 2022

Jan Daneš, Miroslava Skovajsová, Dana Houserková

Analýza dat (ve spolupráci s Národním screeningovým centrem ÚZIS ČR)

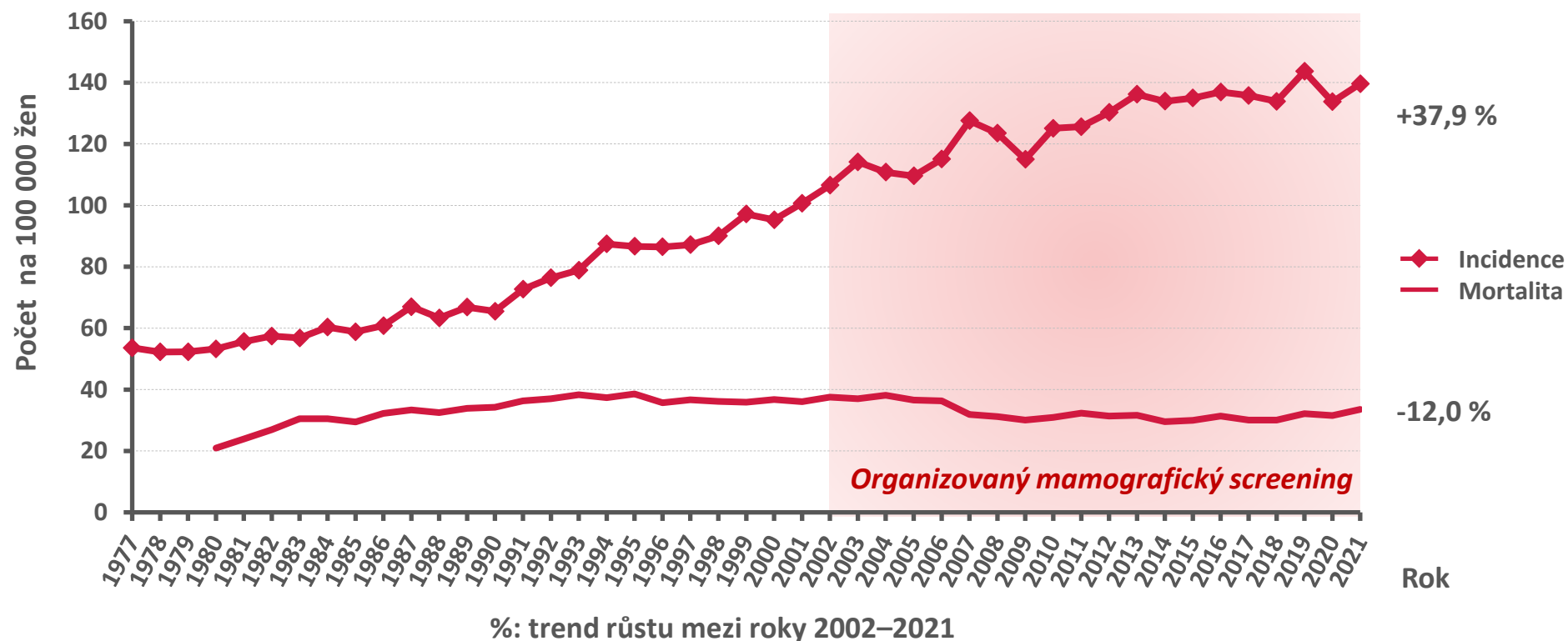
Ondřej Ngo, Monika Ambrožová, Daniel Klimeš, Ladislav Dušek, Ondřej Májek

Úvod

- V České republice probíhá od roku 2002 Národní program screeningu karcinomu prsu
- Program je od počátku plně organizovaný, s jasně definovanými pravidly a sítí kontrolovaných akreditovaných center
- Nedílnou součástí programu je jeho informační podpora, která umožňuje průběžné hodnocení celého screeningového procesu a jeho dopadu na cílovou populaci
- V lednu 2014 bylo v ČR zahájeno adresné zvaní žen do programu screeningu karcinomu prsu
- Program dosahuje významného populačního zásahu
 - ❖ bylo provedeno **11 232 950** screeningových mamografií
 - ❖ program pokrývá polovinu cílové populace žen starších 45 let, aktuální pokrytí žen ve věku 45–69 let činí **61,7 %**
 - ❖ v **61 971** případech **byl odhalen zhoubný nádor**, drtivá většina z nich v časných stádiích s velmi úspěšnou léčbou
 - ❖ údaje z datového auditu, centrální databáze mamografického screeningu, IBA LF MU

Populační data o epidemiologii zhoubných nádorů prsu

Incidence a mortalita zhoubných nádorů prsu v ČR

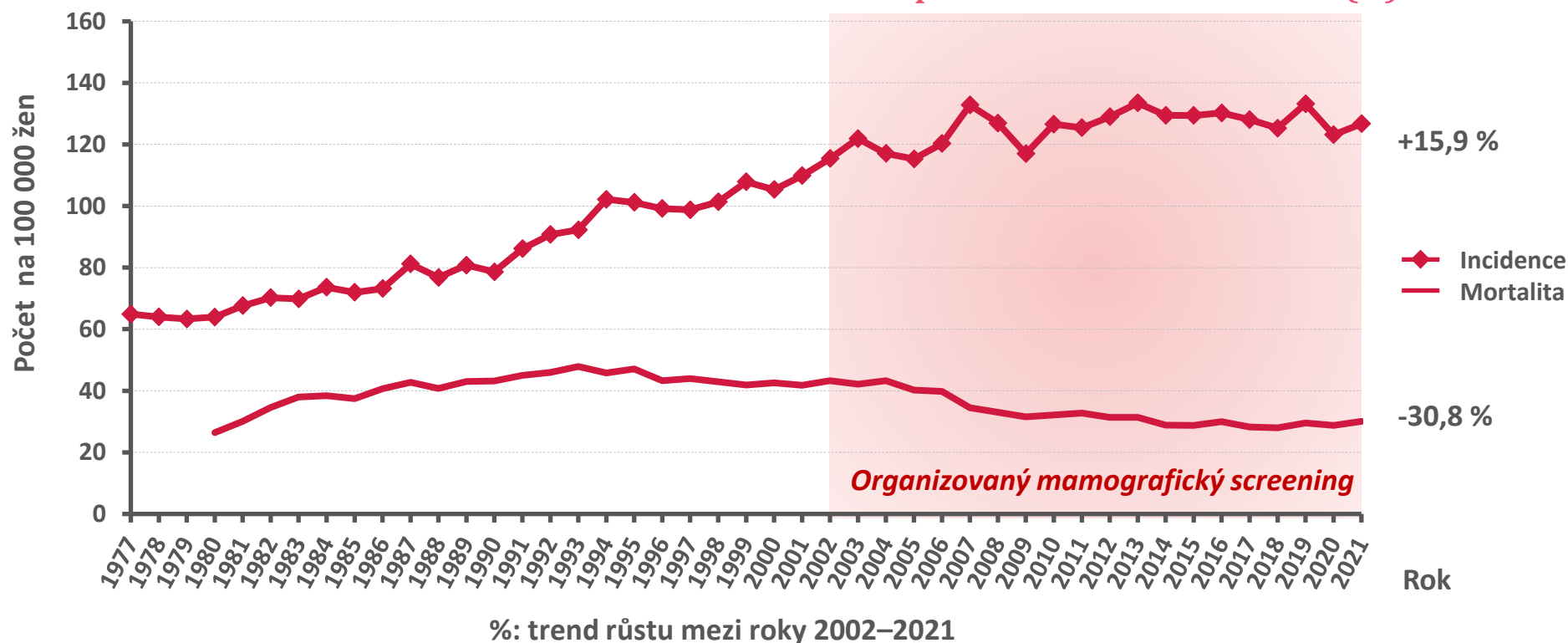

Zdroj dat: NSC/ÚZIS; Incidence – Národní onkologický registr ČR; Mortalita – Národní onkologický registr ČR do r. 1993, Český statistický úřad od r. 1994

Program významně ovlivňuje populační epidemiologii onemocnění
 Dlouhodobě klesající mortalita tohoto onemocnění při rostoucí incidenci svědčí
 o zřetelném dopadu screeningového programu na pokročilost onemocnění

Incidence a mortalita zhoubných nádorů prsu v ČR

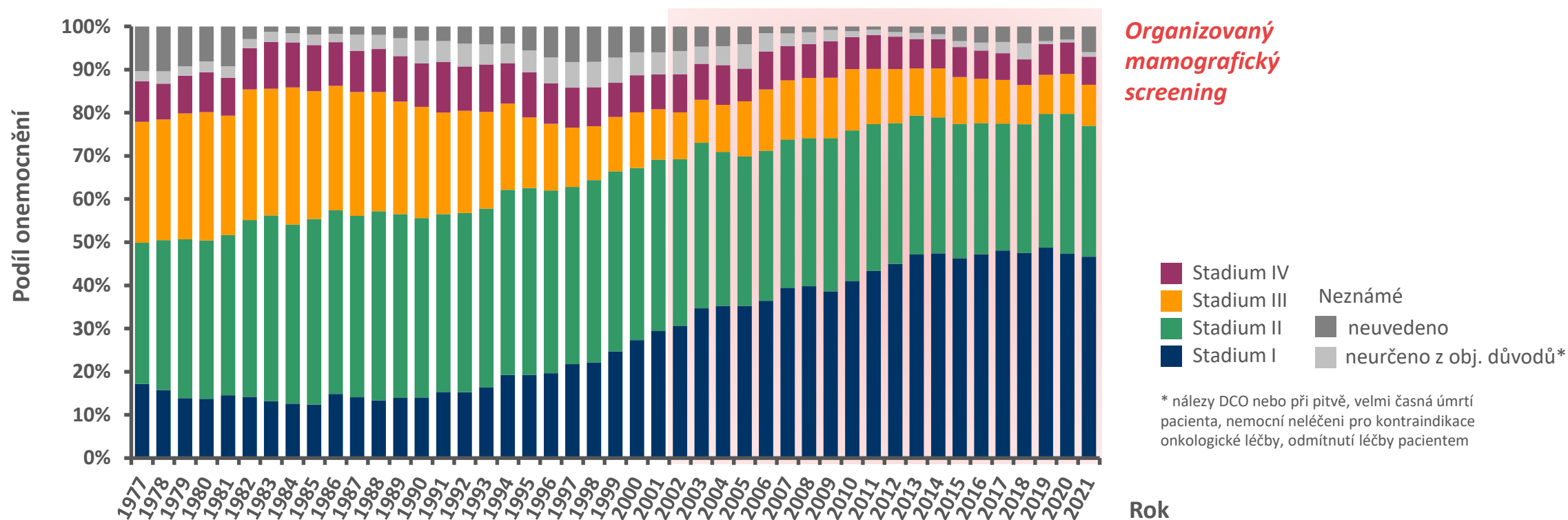
Věkově standardizovaná incidence a mortalita dle evropského standardu ASR(E)

Zdroj dat: NSC/ÚZIS; Incidence – Národní onkologický registr ČR; Mortalita – Národní onkologický registr ČR do r. 1993, Český statistický úřad od r. 1994
ASR(E): Revision of the European standard population report of Eurostat's task force. 2013 ed. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2013.

Po věkové standardizaci incidence a mortality karcinomu prsu sledujeme od začátku screeningového programu podstatnější pokles

Podíl klinických stadií zhoubných nádorů prsu v ČR

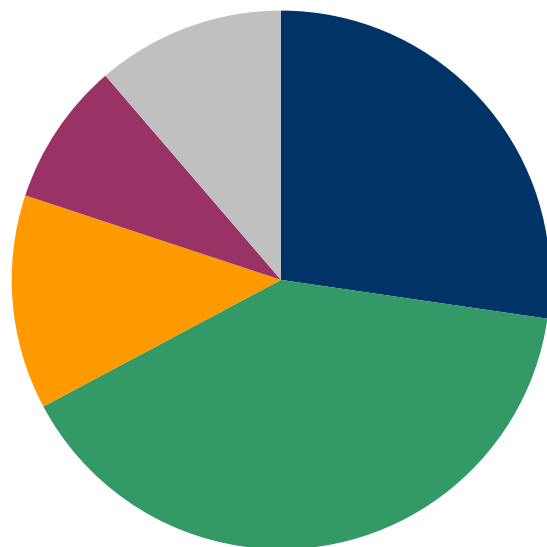
Zdroj dat: NSC/ÚZIS; Národní onkologický registr ČR

Sledujeme dlouhodobé zvyšování podílu onemocnění v klinickém stadiu I
Relativní pětileté přežití těchto onemocnění je takřka stoprocentní !!!

Srovnání zastoupení stadií – NOR, screening

NOR ČR: Rok 2000

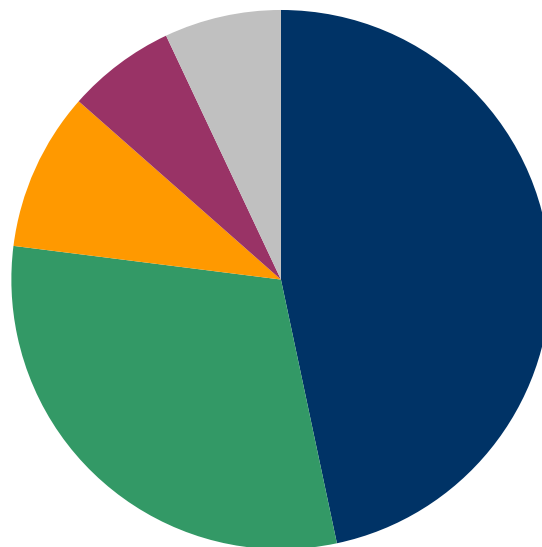
n = 5 025

30,8 % stadium I
(mezi známými)

NOR ČR: Rok 2021

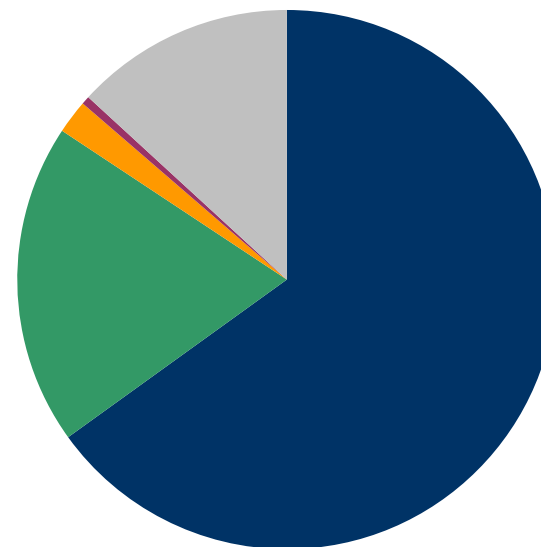
n = 7 437

50,2 % stadium I
(mezi známými)

Databáze screeningu:

Rok 2022, n = 3 855

74,9 % stadium I
(mezi známými, nepředléčenými)

POUZE INVAZIVNÍ

- Stadium I
- Stadium II
- Stadium III
- Stadium IV
- Neznámé

Zdroj dat: Národní onkologický registr ČR, NSC/ÚZIS

Zdroj dat: Institut biostatistiky a analýz, LF MU

**V celé populaci postupně roste zastoupení nejčasnějšího stadia
V samotném screeningovém programu jsou v prvním stadiu nalezeny tři čtvrtiny onemocnění**

Základní výsledky programu mamografického screeningu

Časový vývoj základních charakteristik programu

Všechny věkové skupiny	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet vyšetřených žen	704 296	698 690	729 004	677 450	749 654	758 140
Počet zachycených karcinomů	3 976	4 046	4 196	3 970	4 606	4 527
Detekční míra (na 1 000 vyšetření)	5,6	5,8	5,8	5,9	6,1	6,0
Počet žen s diagnózou dle velikosti primárního nádoru						
Ca in situ	433 (10,9 %)	484 (12,0 %)	459 (10,9 %)	447 (11,3 %)	509 (11,1 %)	529 (11,7 %)
T1	2 660 (66,9 %)	2 711 (67,0 %)	2 815 (67,1 %)	2 594 (65,3 %)	3 107 (67,5 %)	2 913 (64,3 %)
T2	446 (11,2 %)	403 (10,0 %)	442 (10,5 %)	435 (11,0 %)	498 (10,8 %)	510 (11,3 %)
T3	25 (0,6 %)	20 (0,5 %)	43 (1,0 %)	21 (0,5 %)	24 (0,5 %)	27 (0,6 %)
T4	16 (0,4 %)	10 (0,2 %)	15 (0,4 %)	14 (0,4 %)	13 (0,3 %)	14 (0,3 %)
Nádor modifikovaný léčbou	131 (3,3 %)	139 (3,4 %)	157 (3,7 %)	158 (4,0 %)	181 (3,9 %)	141 (3,1 %)
Neznámá velikost	265 (6,7 %)	279 (6,9 %)	265 (6,3 %)	301 (7,6 %)	274 (5,9 %)	393 (8,7 %)

Výrazně převládají nádory malé velikosti

Počet vyšetření v čase roste s výjimkou roku 2020, který je specifický z důvodu pandemie COVID-19.

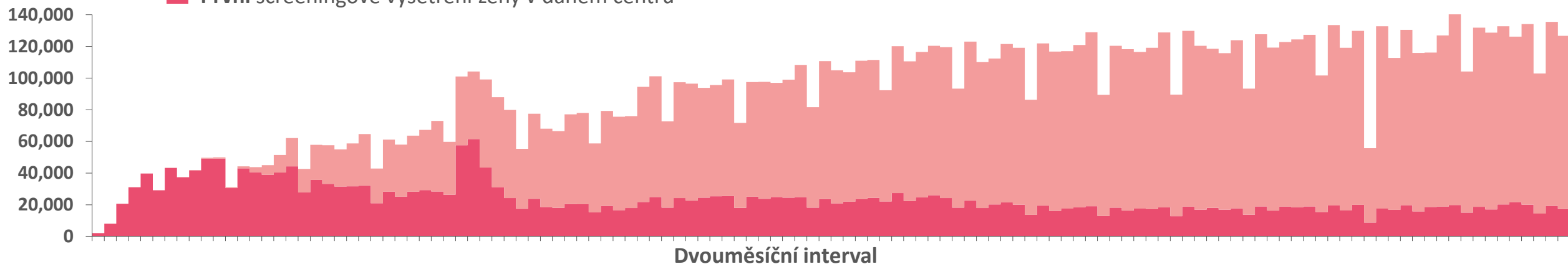
Relevantním údajem hodnocení trendu účasti je pokrytí mamografickým screeningem.

Objem screeningových vyšetření v jednotlivých měsících

Počet screeningových vyšetření

n = 11 232 950 vyšetření

- Další screeningové vyšetření ženy v daném centru
- První screeningové vyšetření ženy v daném centru

Dvuměsíční interval

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
První	10 046	212 250	258 398	220 197	169 495	231 257	158 249	109 861	129 421	142 199	136 576	141 504	133 618	110 984	102 248	101 581	101 533	107 393	98 451	108 021	112 859
Další	0	22	6 484	96 395	170 596	237 460	309 507	325 132	408 708	413 232	465 081	507 642	549 309	567 095	592 750	602 715	597 157	621 611	578 999	641 633	645 281
Celkem	10 046	212 272	264 882	316 592	340 091	468 717	467 756	434 993	538 129	555 431	601 657	649 146	682 927	678 079	694 998	704 296	698 690	729 004	677 450	749 654	758 140

Převažují další screeningová vyšetření – ženy se vrací do screeningu

V roce 2020 je v důsledku pandemie COVID-19 patrný propad počtu vyšetření v měsících březnu a dubnu

Pokrytí populace mamografickým screeningem

Pokrytí cílové populace mamografickým screeningem

Pokrytí je odhadováno na základě souhrnných počtů screeningových vyšetření:

Původní cílová populace dle vyhlášky 372/2002:

ženy ve věku 45–69 let: 1 822 202 žen

Během screeningového intervalu 24 měsíců (roky 2021 a 2022) bylo provedeno
1 124 557 vyšetření u žen ve věku 45–69 let

Odhadované pokrytí populace (45–69 let)
pravidelným mamografickým screeningem je **61,7 %**

Dle vyhlášky č. 70/2012 (dříve 3/2010 Sb. platná od roku 2010):

všechny ženy starší 45 let

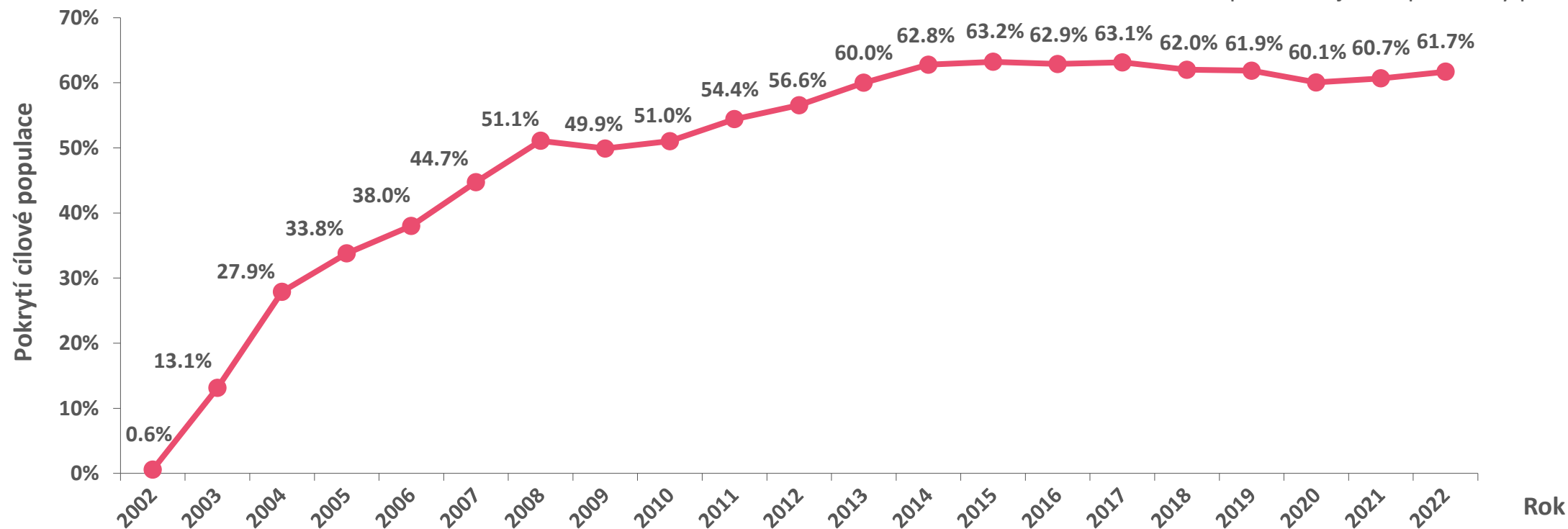
2 753 293 žen, 1 471 958 vyšetření

Odhadované pokrytí: **53,5 %**

Vývoj pokrytí mamografickým screeningem

věková skupina **45–69 let**, rok 2022: 1 822 202

věk představuje věk pacientky při vyšetření

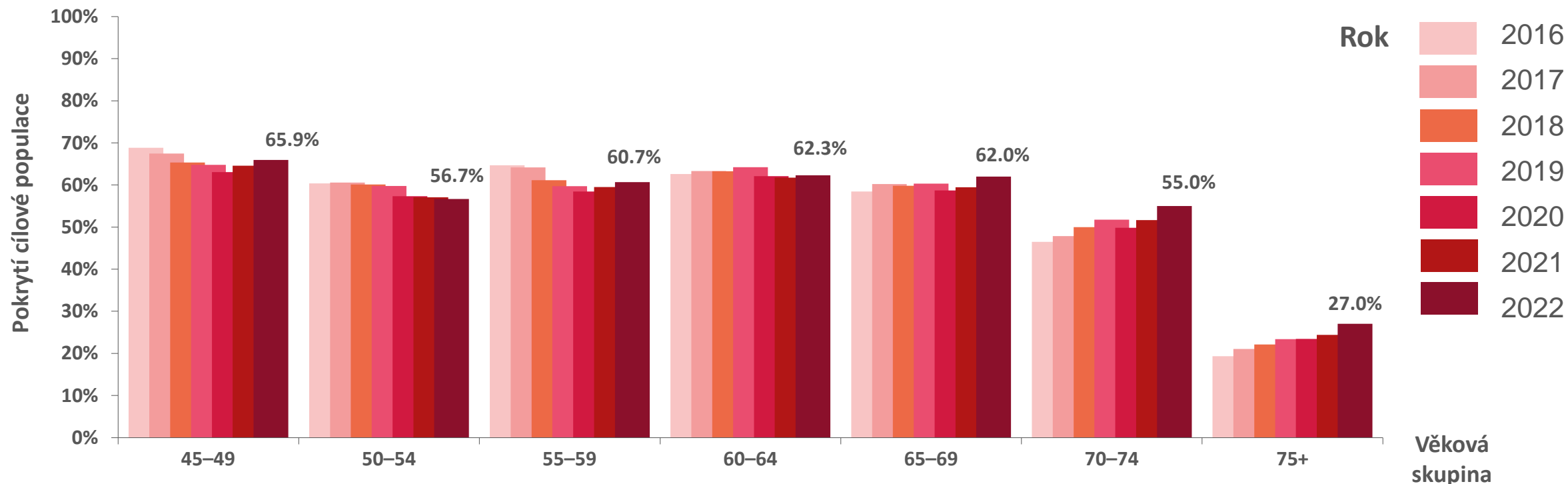

Od roku 2008 je screeningem pokryta přibližně polovina populace ve věku 45–69 let
V posledních letech se pokrytí stabilizovalo na hodnotě přes 60 %, v roce 2020 a 2021 mírně pokleslo, což bylo způsobeno pandemií COVID-19.

Vývoj pokrytí screeningem dle věkových skupin

věková skupina 45+ let, celková cílová populace v roce 2022: 2 753 293

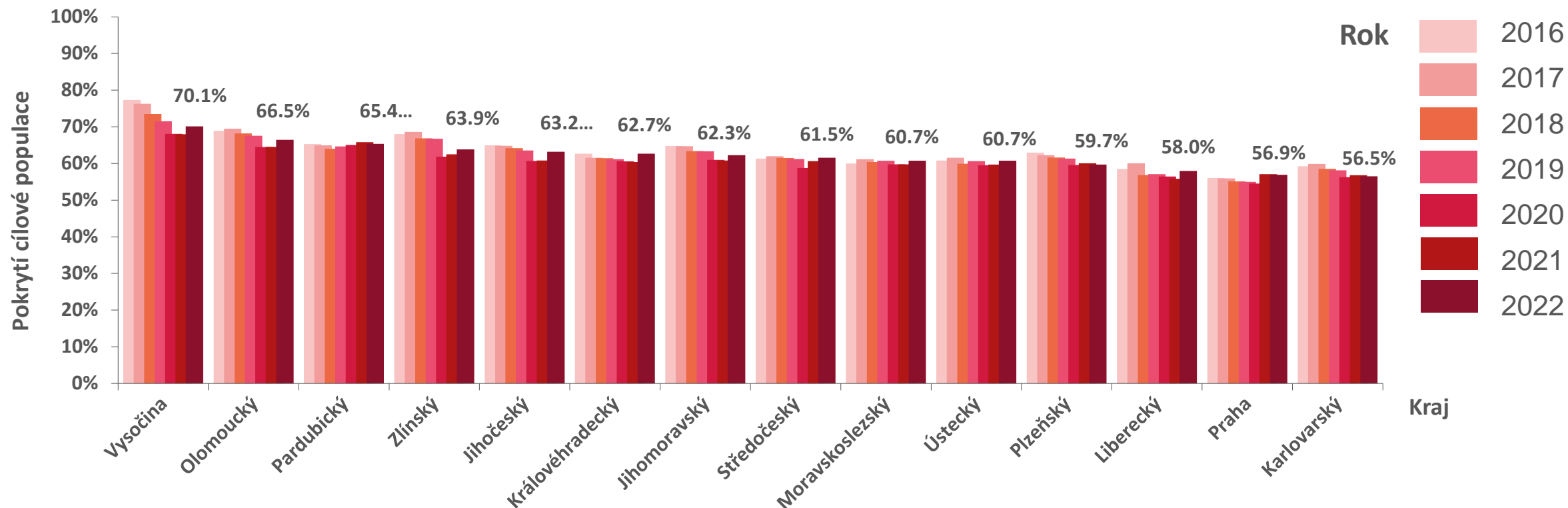
věk představuje věk pacientky při vyšetření

Pokrytí je vyšší u mladších žen, u kterých v posledních letech dochází ke stabilizaci pokrytí. Výjimku tvoří ženy ve věku 50–54 let, kde dochází k setrvalému poklesu pokrytí, a to i po období pandemie COVID-19. U starších žen je naopak patrný růst pokrytí v čase. Výsledky v letech 2020 a 2021 byly ovlivněny pandemií COVID-19, kdy došlo k poklesu pokrytí napříč téměř všemi věkovými skupinami.

Vývoj pokrytí screeningem dle regionů

věková skupina **45–69 let**, rok 2022: 1 822 202
věk představuje věk pacientky při vyšetření

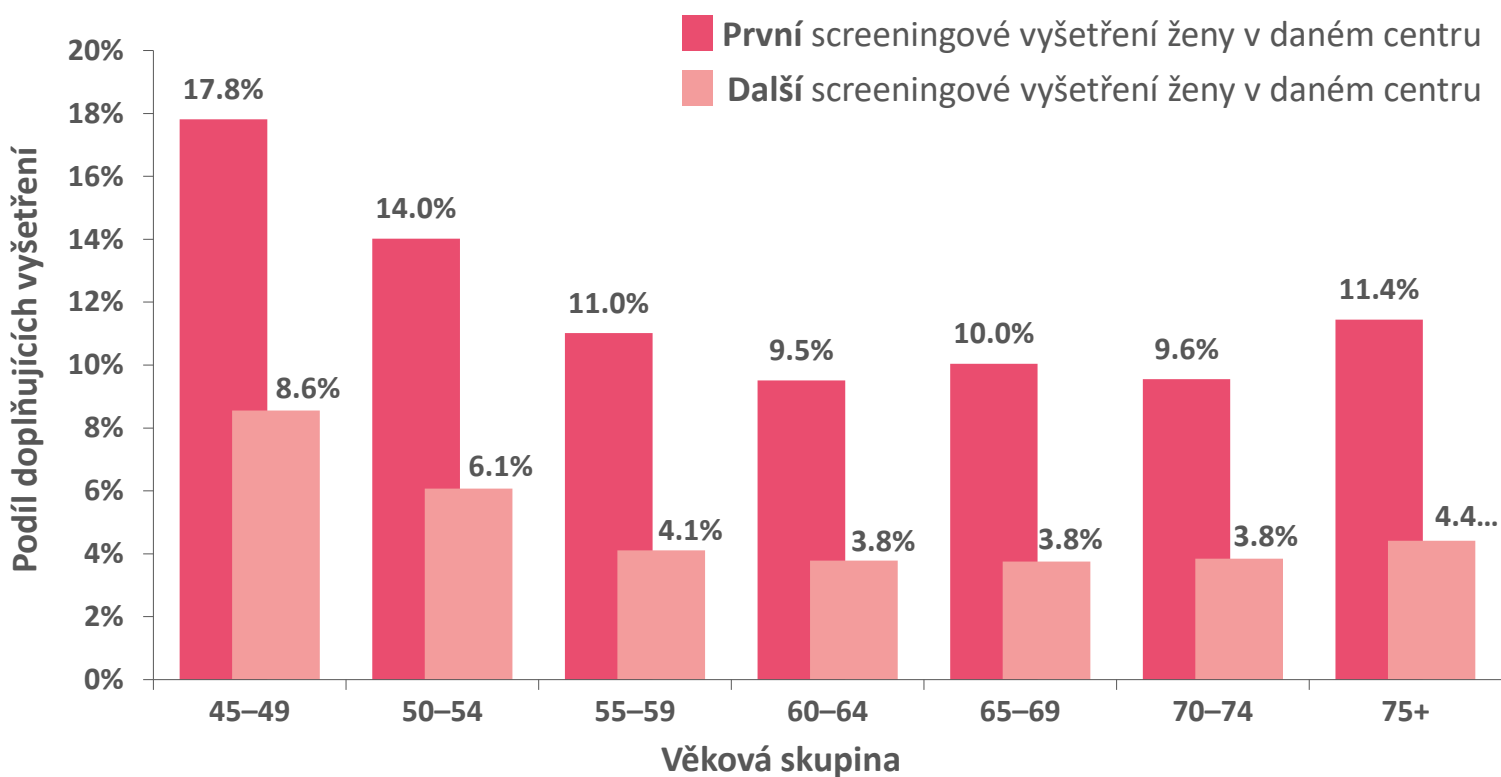
Dlouhodobě neúspěšnější je Kraj Vysočina. Ve většině krajů sledujeme v posledních letech stabilizaci či pokles ve vývoji pokrytí. Výsledky v letech 2020 a 2021 byly ovlivněny pandemií COVID-19, kdy došlo k poklesu pokrytí napříč téměř všemi kraji.

Základní indikátory kvality mamografického screeningu

Podíl doplňujících vyšetření – dle věku/pořadí vyšetření

věková skupina **45+ let, 740 331** vyšetření v roce 2022

věk představuje věk pacientky při vyšetření

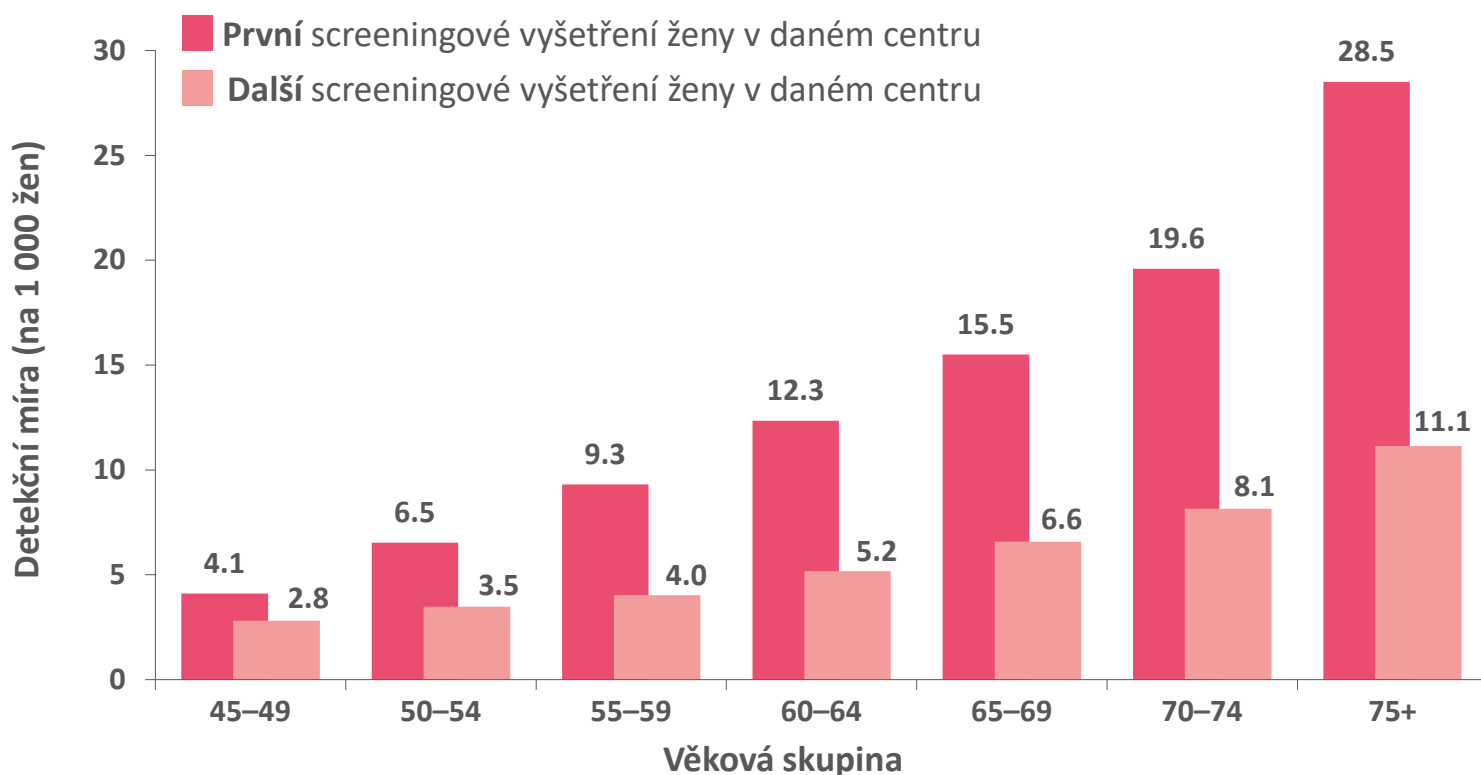
Věk	První screeningové vyšetření		Další screeningové vyšetření	
	Počet vyšetření	Počet doplňujících vyšetření	Počet vyšetření	Počet doplňujících vyšetření
45-49	66 207	11 796	88 501	7 576
50-54	8 718	1 222	96 309	5 853
55-59	6 017	663	97 743	4 020
60-64	4 700	447	87 951	3 327
65-69	5 158	518	101 165	3 798
70-74	4 490	429	89 817	3 452
75+	5 051	578	78 504	3 465

Ukazatel je výrazně závislý na věku a pořadí vyšetření
Doplňující vyšetření jsou častější u mladších žen při prvním vyšetření

Detekční míra – dle věku/pořadí vyšetření

věková skupina **45+ let, 740 331** vyšetření v roce 2022

věk představuje věk pacientky při vyšetření

Věk	První screeningové vyšetření		Další screeningové vyšetření	
	Počet vyšetření	Počet karcinomů	Počet vyšetření	Počet karcinomů
45–49	66 207	272	88 501	248
50–54	8 718	57	96 309	335
55–59	6 017	56	97 743	394
60–64	4 700	58	87 951	455
65–69	5 158	80	101 165	665
70–74	4 490	88	89 817	732
75+	5 051	144	78 504	875

Ukazatel je výrazně závislý na věku a pořadí vyšetření, detekce je častější u starších žen při prvním vyšetření
Počty prvních screeningových vyšetření i nalezených karcinomů jsou s výjimkou nejmladší věkové skupiny nízké, odhady detekční míry jsou více orientační

Poděkování

**DĚKUJEME CENTRŮM
MAMOGRAFICKÉHO SCREENINGU
ZA VÝBORNOU SPOLUPRÁCI
PŘI SBĚRU DAT**

**Projekt informační podpory mamografického
screeningu je realizován s podporou společnosti
AVON Cosmetics, spol. s r.o.**

